

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۴/۰۵/۰۲

صبورالله سیاسنگ

پرونده ناپدید

(میر اکبر خیبر)

قسمت چهار

● خیبر از سوی تندروان راست‌گرا مانند اخوان المسلمین کشته شد. آنان سه چهار چپ‌گرای دیگر افغان را نیز در دوازده ماه گذشته به قتل رسانده اند. چند تن از کسانی که این نظریه را می‌پذیرند، به سفارت گفته‌اند که گران شاید اشتبهاً از سوی تفنگداران راست‌گرا کشته شده باشد. او شباهت زیاد داشت به بیرک کارمل که در همان بلاک زندگی می‌کرد. (کارمل پس از آن حادثه، به جای دیگر کوچید). تأییدکنندگان این آوازه باور دارند که مبارزه میان جانشینان چپ و راست رژیم داوود آغاز شده است.

● خیبر که نظریه‌پرداز پیش‌گام و شاید اصیل‌ترین/ معتقدترین کمونیست عضو کمیته مرکزی حزب خلق بود، از سوی رفقای حزب خودش نابود شد، زیرا از انتقاد کردن وحدت دو جناح خلق و پرچم باز نمی‌ایستاد. او طبیعت این روند را نامطلوب می‌خواند و جایگاه علمی برخی از رهبران جناح خلق را به دیده شک و تردید می‌دید: مثلاً در کابل وسیعاً عقیده بر این است که بیرک کارمل در پوشش ظاهری کمونیست راستین، گماشته هوادار داوود است. دست داشتن حزب خلق در قتل خیبر در یکی از نشست‌های اخیر حزب نوپای "ملی غورخنگ" از سوی حکومت افغانستان پخش می‌شود. یک تن از بلندپایگان حکومت به سفیر امریکا گفت: خیبر Suslov حزب دموکراتیک خلق بود، حالا احتمالاً Trotsky آن حزب شده است.

● خیبر در نتیجه نزاع خانوادگی بر موضوع ترکه و تقسیم زمین از بین رفت. این تیوری که توسط یکی از اعضای خانواده خیبر پیش برده می‌شود، با در نظرداشتن خشونت فیودالی افغانستان موجه جلوه می‌کند.

● خیبر از سوی رژیم داوود اعدام شد تا حزب خلق را ناتوان کند و از سوی دیگر گراف بدگمانی زیادتیر این گروه بر مخالفین راست‌گرا را بالاتر ببرد.

اهمیت مظاهره ضد امریکایی: سفارت به این باور است که رژیم تصمیم گرفت مظاهره پس از کشته شدن خیبر را اجازه دهد تا با بیرون ریختن خشم و اندوه، زبانه‌های آتش سیاسی از جوش و خروش بنشیند، از برخورد در خیابان‌ها جلوگیری

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولئ

شود و سنگینی فشار روحیه عامه کاهش یابد. به این ترتیب، امکان دارد دولت به امید تقلیل احتمالات ملامت شدن در قضیه قتل همچو کاری کرده باشد. (خیبر برون از حلقهات کمونیستی در نقش شخصیت محترم پنداشته می‌شد.)

حکومت افغانستان با اجازه دادن مظاهره آزادانه به یک حزب غیرقانونی، حرمت گذاشتن به حقوق بشر را به مردم نشان داد. البته، این کار نفع جانی هم داشت: عکس گرفتن از سران حزب توسط کارمندان دستگاه استخبارات.

باور داریم که پیش از آن راهپیمایی بزرگ، نوعی توافق میان حزب و مقامات امنیتی حکومت صورت گرفته بود تا مظاهره به شیوه منسجم و قانونمند برگزار شود.

بدون شک، سران دستگاه مصونیت ملی می‌دانستند که راهپیمایی حزب خلق رنگ و هوای امریکاستیزی خواهد داشت، مخصوصاً تأیید انتخاب مسیر عبور از پیش سفارت، در حالی که مسیر کوتاه‌تر از خانه خیبر تا مسجد محل فاتحه‌خوانی هم موجود بود. لذا، رژیم داوود این مظاهره را از دیدگاه سیاسی غیرقابل قبول نمی‌دانست؛ زیرا اطمینان یافته بود که هدف حزب خلق دست زدن به خشونت و ویران‌گری نیست و در صورت غیرعادی شدن اوضاع، پولیس توان برقراری نظم عامه را دارد.

حسین داوودی سفیر ایران در افغانستان بر انگیزه [ضدامریکایی محمدداوود] انگشت گذاشته بود، هنگامی که (روز 22 اپریل) به یکی از کارمندان ما گفت: او خواست پیامی به آمر شما و ما بفرستد.

رهبران افغانستان با آنچه به پندار خود شان "موج بی‌طرفی پالیسی امریکا در قبال افغانستان" می‌آید، مخصوصاً به تعویق انداختن برنامه سفر محمدداوود به ایالات متحده و کاهش برنامه USAID، شاید می‌خواستند ما را تکان دهند تا تهدید امنیتی شان را درک کنیم، همان تهدیدی که به خاطرش نیاز به کمک دارند.

نمی‌گوییم که مظاهره به دستور داوود یا تشویق از سوی وی بسیج شده باشد؛ شاید داوود حس کرده باشد که بهتر است طبیعت سازمان‌یافته جنبش چپ به ایالات متحده و سفارت ایران فهمانده شود.

چه کسی برنده شناخته شد؟ داوود توانست زیرلایه پیامی را به رهبری امریکا و ایران بفرستد و ظرفیت رهبری جنبش چپ در افغانستان را به آنان نشان دهد. حزب خلق توانست در نقش هیولای Loch Ness - با ابعاد و استحکام خیره کننده - ناگهان از زیر زمین پدیدار شود و با این کار نشانی از پشتی‌بان شوروی خویش را بنمایاند.

تازه درمی‌یابیم که نیروهای هوادار شوروی چه چالش بزرگی برای آینده این سرزمین به میان آورده اند. پانزده هزار جوان با نمایاندن مشت کمونیستی و خشم ضدامریکایی در دم دروازه سفارت امریکا روز نهم اپریل فیصدی چشمگیر آینده برگزیدگان افغانستان را نشان می‌دهد. (غالباً بسیاری از آن اشتراک کنندگان گماشتگان پولیس مخفی بودند.)

بازار آوازه‌ها، نظریه‌ها و پیش‌بینی‌ها گرم‌تر شده می‌رود.

3. سند محرم: 03227D7047 / 27 اپریل 1978

Theodore Eliot سفیر ایالات متحده امریکا در افغانستان

شام 25 اپریل ہفت تن از رہبران کمیټہ مرکزی حزب کمونیست خلق پیرو خط مسکو بازداشت شدند. شب فردای آن روز، گزارش گرفتاری نورمحمد ترمکی، ببرک کارمل، داکتر شاهولی، دستگیر پنجشیری، عبدالحکیم شرعی جوزجانی، بارق شفیع و داکتر حسن ضمیر صافی از رادیو کابل پخش شد.

در خبر دستگیری، از وابستگی سیاسی - عضویت حزب خلق یا چپ/ کمونیست - یاد نشد. آن‌ها را متهم کردند به اعمال منافی قانون اساسی، اخلاص امنیت داخلی، پخش شعارها و سخنرانی‌ها، اخلاص نظم عامه و اقدامات "قابل مجازات" نظر به چندین ماده قانون اساسی.

بر بنیاد گزارش‌ها، کارمل بیانیه آتشی داد و ترمکی گفت: "هدف ما آوردن انقلاب واقعی به کشور و آموزاندن درس به دشمنان است. از گرفتن انتقام خون خیبر نمی‌ترسیم". او از مرتجعین راست‌گرایی که خود را "وطن‌پرستان حقیقی" می‌خوانند، نیز یاد کرد.

گزارش دیگر می‌گوید: یکی از رهبران خلقی حکومت را به خاطر ضعف در تأمین امنیت اتباع مملکت محکوم کرد و افزود که در نتیجه مرگ خیبر، خود ما دست به اقدامات امنیتی می‌زنیم.

شام 25 اپریل شب‌نامه‌یی با پیام "ما ختم ظلم و ستم حکومت را می‌خواهیم" در کابل پخش شد. این تیوری زمانی درست‌تر می‌نماید که به ماهیت رژیم بیندیشیم: اجازه مظاهره دادن به حزب خلق نوعی دانه افشاندن برای شناسایی و به دام انداختن شان بود.

از زبان یک جنرال نظامی می‌آورند: حکومت افغانستان تصمیم داشت تا در عمل نشان دهد که "بگذار صد گل بشکفت". (این جمله شاعرانه بازگویی شعار کارزار معروف به "صد گل" مائوتسه تونگ در 1956 بود برای شناسایی دگراندیشان که پس از دوازده ماه "بیان اندیشه انتقادی" سرکوب، زندانی یا کشته شدند. رسانه‌های غرب جنبش "شگفتن صد گل" را "فریفتن ماران برای برون آمدن از غارها" نامیده اند.)

داوود باور داشت که با سرکوب این رهبران، هرگونه نیروی مخالف را ریشه‌کن می‌سازد، ولی حزب جدی و بسیج یافته خلق می‌خواهد بجنگد.

بقیه دارد

4. سند محرم: 03808D7072 / 21 جنوری 1979 ...

د پانو شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ